

Aan
de gemeenteraad

Gemeentebestuur
Spuiboulevard 300
3311 GR DORDRECHT

T 14078
F (078) 770 8080
www.dordrecht.nl

Datum 6 december 2016
Ons kenmerk SO/1753453
Begrotingsprogramma Milieu en duurzaamheid
Betreft RAADSINFORMATIE inzake dossier Chemours/DuPont

Contactpersoon
E. Hoff
T (078) 770 4837
E e.hoff@dordrecht.nl

Samenvatting

In deze brief informeren wij uw raad over de stand van zaken op de diverse deelterreinen van het dossier Chemours.

Inleiding

In deze brief informeren wij uw raad over de stand van zaken op de diverse deelterreinen van het dossier Chemours.

Doelstelling

Wij willen uw raad informeren over de stand van zaken op het dossier Chemours/DuPont.

Stand van zaken/de feiten

Overzicht van tussentijds doorgestuurde documenten

In het raadsvoorstel van 13 september 2016 hebben wij uw raad geïnformeerd over de stand van zaken op dit dossier. In de tussentijd heeft uw raad de volgende informatiebrieven van ons ontvangen:

- 29/9: raadsinformatie inzake incident formaldehyde bij DuPont en de motie "Dordt is het zat!";
- 4/10: raadsinformatie inzake motie Duidelijkheid/regeling financiële tegemoetkoming bloedtesten PFOA;
- 25/10: raadsinformatie inzake bodemonderzoeken naar PFOA in voormalige stortplaatsen.

Daarnaast zijn in de tussentijd de volgende documenten ter informatie doorgestuurd aan uw commissie Fysieke Leefomgeving:

- bezwaarschrift gemeente van 15 september 2016 inzake het goedkeuringsbesluit rapport verbetermogelijkheden reductie Thermal Converter Chemours Dordrecht;
- het advies van MOB van 31 augustus inzake het goedkeuringsbesluit;
- brief provincie van 16 september 2016 inzake beantwoording brief gemeente Sliedrecht en stand van zaken casus Chemours;
- brief Omgevingsdienst van 14 oktober 2016 aan DuPont inzake last onder dwangsom formaldehyde-incidenten;
- brief Staatssecretaris van I&M van 31 oktober 2016 aan de Tweede Kamer inzake beantwoording schriftelijke vragen van de leden Van Klaveren en Bontes over een nieuw formaldehydelek;
- brief Staatssecretaris van I&M van 31 oktober 2016 aan de Tweede Kamer inzake een gezond en veilig Nederland;
- brief omgevingsdienst van 1 november 2016 aan DuPont inzake verzwaring meldregime (eenzelfde brief is aan Chemours gestuurd);

Datum 6 december 2016
Ons kenmerk SO/1753453

- brief omgevingsdienst van 1 november 2016 aan Chemours inzake vooraankondiging lasten onder dwangsom (eenzelfde brief is aan DuPont gestuurd);
- brief provincie van 3 november 2016 inzake informatie over DuPont/Chemours (waaronder de onderzoeken naar de gevolgen van de formaldehyde lekkage);
- brief Minister van SZW van 9 november 2016 inzake uitstel presentatie bevindingen feitenonderzoek DuPont;
- brief provincie van 15 november 2016 over de herstart van de Delrin-fabriek;
- brief provincie van 24 november 2016 over de lekkage van formaldehyde bij DuPont.

Steekproef bloedonderzoek

In de periode tot en met 9 november zijn de bloedafnames uitgevoerd bij de deelnemers aan het steekproefonderzoek. Het bloedprikken is goed verlopen. Van de uitgenodigde omwonenden heeft 63% deelgenomen aan het onderzoek. In de controlegroep lag de deelname op 37% van de genodigden. Voor het onderzoek is het van belang dat verschillende groepen mensen meedoen, lang of kort wonend, dichtbij of iets verder weg van de fabriek. Voor alle deelgroepen zijn voldoende deelnemers gevonden.

De komende maanden worden de bloedmonsters geanalyseerd en zal het RIVM de uitkomsten daarvan analyseren en verwerken. De rapportage volgt in april 2017. De deelnemers die hebben aangegeven hun individuele testresultaten te willen ontvangen krijgen die ook in april 2017 toegezonden.

Het doel van dit onderzoek is te controleren of de hoeveelheid PFOA in het bloed van omwonenden overeenkomt met wat het RIVM eerder in zijn onderzoek heeft berekend.

Het RIVM heeft een klankbordgroep rond dit onderzoek gestart. Daaraan nemen naast de betrokken overheden ook de Dienst Gezondheid & Jeugd, Chemours en bewoners uit de drie gemeenten deel. Vanuit Dordrecht is dat de heer Van der Slot, voorzitter van de stichting C8 Dordt.

Overige onderzoeken

Nog dit jaar verwachten wij de uitkomsten van de volgende onderzoeken:

- een literatuuronderzoek van het RIVM (in opdracht van het ministerie van I&M) naar GenX;
- een onderzoek van Oasen en het RIVM naar de drinkwaterkwaliteit bij drinkwaterwinning stroomafwaarts langs de rivier;
- een aanvullend onderzoek van TNO (in opdracht van de provincie) naar de emissie van PFOA in het verleden.

Lopende onderzoeken waarvan de uitkomsten later zullen volgen:

- een literatuurstudie van het RIVM (in opdracht van het ministerie van I&M) naar blootstelling aan PFOA en daaraan te relateren gezondheidsklachten en/of -aandoeningen. De uitkomsten hiervan worden gelijk met de rapportage over het steekproef bloedonderzoek in april 2017 bekend;
- het afleiden van bodemnormen voor PFOA in het grondwater door het RIVM (in opdracht van de gemeente). De uitkomsten worden verwacht in maart 2017;
- het onderzoek van de Inspectie SZW (in opdracht van het ministerie van SZW) naar de arbeidsomstandigheden in het verleden bij DuPont. De minister van SZW

Datum 6 december 2016
Ons kenmerk SO/1753453

- heeft per brief van 9 november 2016 laten weten dat dit onderzoek meer tijd vraagt. De uitkomsten worden in het voorjaar van 2017 verwacht;
- het afleiden van kwaliteitsnormen oppervlaktewater voor PFOA en GenX door het RIVM (in opdracht van het ministerie van I&M).

Regeling vergoeding bloedtesten PFOA

Met de raadsinformatiebrief van 4 oktober 2016 hebben wij uw raad geïnformeerd over de regeling die wij op uw verzoek hebben gemaakt en vastgesteld. De uitvoering van de regeling is in voorbereiding. De communicatie over de regeling staat gepland voor de tweede week van december. De regeling gaat op 2 januari 2017 van start.

Bodem

Met de raadsinformatiebrief van 25 oktober 2016 hebben wij uw raad geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek naar het vóórkomen van PFOA op de vier voormalige stortplaatsen waarvoor de gemeente bevoegd gezag is. Bij alle vier de stortplaatsen worden in het grondwater licht tot zeer licht verhoogde gehalten PFOA aangetroffen. De oorzaak van het aangetroffen PFOA is nog niet eenduidig te verklaren. Wij gaan dat nader onderzoeken.

De provincie heeft per brief van 3 november 2016 gerapporteerd over de uitkomsten van bodemonderzoek naar PFOA bij Derde Merwedehaven en Crayestein-West. Ook daarbij zijn licht tot zeer licht verhoogde gehalten PFOA aangetroffen. Op één punt wordt bij Crayestein-West een hogere concentratie PFOA aangetroffen. De verwachting is dat dit is veroorzaakt door twee beschadigde peilbuizen ter plekke, waardoor verontreinigd water in het stortpakket in contact is gekomen met het grondwater. De beschadigingen zijn hersteld en dit zal worden gecontroleerd.

In alle gevallen liggen de gemeten gehalten PFOA onder de voorlopige risicogrens van 248 microgram per liter. Deze risicowaarde wordt in opdracht van de gemeente op dit moment door het RIVM opnieuw bepaald.

Van Crayestein-West en Derde Merwedehaven zijn archiefgegevens beschikbaar over in het verleden gestort afval. In opdracht van de provincie wordt een archiefonderzoek uitgevoerd om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de hoeveelheden en samenstelling van het hier in het verleden door DuPont gestorte bedrijfsafval dat mogelijk PFOA bevatte. Van de oudere stortplaatsen zijn dergelijke archiefgegevens niet beschikbaar.

Wij zijn in overleg met de provincie en de omgevingsdienst over de nadere invulling van vervolgonderzoek naar PFOA in bodem en grondwater. Daarbij zoeken we aansluiting bij het landelijk project "Kader onderzoek PFAS".

Lekkage formaldehyde bij DuPont

In de raadsvergadering van 27 september hebben wij en uw raad collectief onze bezorgdheid en verontwaardiging uitgesproken over de omvangrijke lekkage van formaldehyde in augustus bij DuPont, verwoord en door uw raad unaniem gesteund in de motie van D66 "Dordt is het zat!"

De eerste zorg betrof de mogelijke risico's voor omwonenden vanwege de lekkage. De eerste berichten die wij daarover van bedrijf en provincie kregen waren dat er geen risico's voor omwonenden zijn geweest. Per brief van 3 november 2016 heeft de provincie de onderzoeken hiernaar bekend gemaakt. In opdracht van DuPont

Datum 6 december 2016
Ons kenmerk SO/1753453

zijn door twee adviesbureaus verspreidingsberekeningen uitgevoerd. De uitkomsten zijn beoordeeld door de omgevingsdienst, daarbij geadviseerd door de DCMR Milieudienst Rijnmond, TNO en de Dienst Gezondheid & Jeugd. De laatste concludeert onder meer dat er door de lekkage voor omwonenden geen nadelige gezondheidseffecten zijn te verwachten.

Onze tweede zorg betreft de mate waarin het bedrijf de veiligheid van zijn processen onder controle heeft. Wij hebben de directies van beide bedrijven hier op aangesproken en per brief van 29 september 2016 hierover vragen gesteld aan de provincie (samen met Sliedrecht). Per brief van 24 november 2016 heeft de provincie die vragen beantwoord.

Eerder heeft de provincie ons, per brief van 11 oktober 2016, geïnformeerd over maatregelen naar aanleiding van de lekkage in augustus en een nieuw incident met formaldehyde op 10 oktober. Bij dit laatste incident is onbedoeld circa 1 kilogram formaldehyde naar de lucht uitgestoten. DuPont heeft daarop de betreffende productielijnen stilgelegd. De provincie heeft opgelegd dat de fabriek niet mocht opstarten voordat met een veiligheidsstudie is aangetoond dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de fabriek veilig te kunnen bedrijven. Per brief van 15 november 2016 heeft de provincie bekend gemaakt dat de veiligheidsstudie is afgerond en beoordeeld en dat de fabriek weer kan worden opgestart.

Andere maatregelen die de provincie heeft genomen is dat een verzwaring is opgelegd van het meldregime (het melden van incidenten) en dat het toezicht op het bedrijf verder wordt geïntensiveerd. Verder heeft de provincie, toen bekend werd dat de lekkage in augustus veel groter was dan eerder gedacht, daarvan aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie. Dat onderzoek loopt nog. Vanwege de omvang van die lekkage heeft de provincie het incident ook gemeld bij de Europese Commissie. Dat betekent dat de Onderzoeksraad voor de Veiligheid een onderzoek naar dit incident start.

Onze derde zorg betreft het feit dat door de lopende ontwikkelingen het vertrouwen in en het draagvlak voor beide bedrijven sterk is afgenomen. Wij hebben de directies van beide bedrijven hierop aangesproken en aangedrongen op herstel. Hierin lopen wij samen op met de colleges van Sliedrecht, Papendrecht en de provincie.

Overige gevaarlijke en zeer zorgwekkende stoffen

Per brief van 5 juli 2016 heeft het college van Sliedrecht, mede namens de colleges van Dordrecht en Papendrecht, vragen gesteld aan de provincie over de zeer zorgwekkende stoffen die bij Chemours en DuPont worden uitgestoten. Per brief van 16 september zijn deze vragen door de provincie beantwoord. Zoals in die brief ook is aangegeven is hierover een dialoog gestart tussen de betrokken overheden. Dit gaat enerzijds over bijvoorbeeld het actueel houden van de milieuvergunning en het daarbij invullen van de minimalisatieplicht. Anderzijds hebben we ook gesproken over het nationaal en Europees stelsel dat we hanteren bij het omgaan met gevaarlijke stoffen.

In dit kader heeft de Staatssecretaris op 25 augustus aan de Tweede Kamer gemeld dat zij het RIVM opdracht heeft gegeven om te rapporteren over wat bekend is over de eigenschappen van de bij de GenX-technologie gebruikte en vrijkomende stoffen. Deze rapportage wordt in de loop van december verwacht.

Datum 6 december 2016
Ons kenmerk SO/1753453

Eerder hebben wij uw raad al gemeld dat Duitsland in 2017 een stofevaluatie wil uitvoeren van de stof FRD-903, de stof binnen de GenX-technologie waar de meeste zorgen over zijn.

In de brief over een gezond en veilig Nederland van 31 oktober 2016 geeft de staatssecretaris een aantal voornemens aan voor nadere regels en reductie van gevaarlijke stoffen. Met de Dordtse regio als voorbeeld wordt de zorg benoemd ten aanzien van de categorie stoffen die niet als zeer zorgwekkend is geclassificeerd, maar waar wel zorgen over bestaan. Het RIVM zal de opdracht krijgen om dergelijke stoffen in beeld te brengen. In Europees verband wil de staatssecretaris inzetten op het versneld beoordelen van zeer zorgwekkende stoffen en op het gaan beschouwen van cumulatieve- en combinatie-effecten van blootstelling aan gevaarlijke stoffen.

In de motie "Dordt is het zat!" heeft u gevraagd om informatie over de risico's die Dordrecht en haar omgeving loopt met betrekking tot de stof perfluorisobuteen (PFIB). Deze stof ontstaat op een aantal plekken in de productieprocessen als onbedoeld bijproduct en valt in de categorie zeer zorgwekkende stoffen. Berekend is dat circa 13 kg per jaar diffuus vrijkomt. Berekend is ook dat een dergelijke hoeveelheid in de omgeving een heel lage belasting geeft die geen risico's oplevert. Een tweede stroom PFIB wordt met afgasstromen via de thermal convertor (TC) verwerkt. In de TC worden schadelijke stoffen onder hoge temperatuur omgezet in minder schadelijke stoffen. In de vergunning is voorgeschreven dat de TC minimaal 94% van de tijd in werking moet zijn. Als de TC niet in werking is wordt langs deze weg wel PFIB uitgestoten. Dat is berekend op maximaal 15 kg per jaar. Opgeteld is er sprake van een uitstoot van maximaal 28 kg PFIB per jaar en dit is als maximum in de vergunning vastgelegd.

In de milieuvergunning is vastgelegd dat het bedrijf binnen drie jaar na vergunningverlening en vervolgens elke vijf jaar moet rapporteren hoe de uitstoot van PFIB verder beperkt kan worden. Daarnaast is vastgelegd dat een onderzoek moet worden uitgevoerd naar verdere reductie van uitstoot van gasstromen die niet door de TC worden verwerkt. Dit onderzoek is beschikbaar en is recent door de provincie goedgekeurd. Wij hebben bezwaar gemaakt tegen dit besluit, samen met de colleges van Sliedrecht en Papendrecht. Hierop is inmiddels een mediationstraject gestart door de omgevingsdienst. Over de uitkomsten zullen wij u informeren.

Milieuvergunning Chemours/DuPont

In opdracht van de provincie heeft de omgevingsdienst een overleg gestart om de omliggende gemeenten meer te betrekken bij vergunningprocedures van Chemours en DuPont. Dit kan gaan om nieuwe vergunningonderdelen, maar ook over onderzoeken en nadere maatregelen die uit de vergunning volgen. Het hierboven genoemde besluit van de provincie over het onderzoek naar de uitstoot van stoffen die niet door de TC worden verwerkt is daar een voorbeeld van. De drie gemeenten hebben daar bezwaar tegen gemaakt. Door aan de voorkant beter af te stemmen willen we proberen dergelijke procedures waar mogelijk te voorkomen.

Inzet in Merwedepolder/Beeld uit de wijk

De afgelopen periode is er regelmatig contact geweest met de Staart-Oost, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Burgemeester Brok en wethouder Sleeking hebben een bezoek gebracht aan de basisschool De Regenboog aan de Volkerakweg. Hier hebben zij gesproken met de locatie-directeur, leerkrachten, leerlingen, ouders en wijkbewoners. Wethouder Van der Linden en wethouder Lambrechts waren aanwezig bij de demonstratie op 5 november jl. en spraken daar onder andere met

Datum 6 december 2016
Ons kenmerk SO/1753453

bewoners en de Stichting C8. De demonstratie is goed verlopen en van beide bedrijven hebben wij vernomen dat het signaal van de actievoerders duidelijk is aangekomen.

Met de Stichting C8 heeft overleg plaats gevonden over de financiële regeling voor bloedtesten en over de voorbereiding van de demonstratie. De Stichting C8, (voorheen Lotgenotenplatform) is bij de oprichting een aantal maanden ondersteund door "bewonersondersteuning" van Contour/De Twern. De voorzitter gaf aan zeer tevreden te zijn over deze ondersteuning.

De wijkmanager heeft meerdere keren overleg gehad met de Wijkvereniging Merwedelanden, met scholen, winkeliers en bewoners.

De problemen die de bewoners van Staart-Oost naar voren brengen zijn tweëerlei:

- De bewoners maken zich zorgen over de uitstoot van giftige stoffen door Chemours en Dupont en zijn verontwaardigd over de wijze van communiceren van beide bedrijven (vooral bij calamiteiten). Dit laatste heeft het vertrouwen van de bewoners in beide bedrijven erg doen afnemen. Het is de taak van Chemours en Dupont om dit vertrouwen terug te winnen door de uitstoot te beperken en hierover beter te communiceren.
- De bewoners van de Staart-Oost maken zich zorgen over de algehele staat van de wijk. Ze geven aan dat ze enerzijds in een prachtig gebied wonen, vlak tegen de Biesbosch, maar dat anderzijds de staat van de wijk achteruit gaat: afname van voorzieningen (winkels, buurthuis, scholen), afname onderhoud van de wijk (onderhoud aan wegen en groen), de geluidsoverlast van de Baanhoekweg die volgens de bewoners is toegenomen door meer vrachtverkeer, het verdwijnen van een groot aantal bomen voor de aanleg van leidingen.

Voor de komende periode zijn er weer enkele overleggen in de wijk gepland met de bewoners van Staart-Oost. Wethouder Van der Linden zal enkele kleinere bedrijven op de Staart bezoeken, een (vervolg)gesprek hebben met de Wantijschool en in de wijk aanwezig zijn om met bewoners in gesprek te gaan. Wethouder Lambrechts heeft binnenkort een overleg met de Wijkvereniging Merwedepolder over de staat van de wijk en de mogelijkheden om hierin verbetering aan te brengen.

Kosten en dekking

In de brief van 13 september hebben wij uw raad geïnformeerd over de te verwachten kosten voor het steekproef bloedonderzoek en voor het onderzoek naar grenswaarden voor bodemverontreiniging. Deze kosten worden in totaal geraamd op € 153.000,- en komen ten laste van de stadspost onvoorzien 2016.

In de brief van 4 oktober 2016 over de regeling financiële tegemoetkoming bloedtesten PFOA hebben we de kosten geraamd op € 23.000,-, uitgaande van 200 deelnemers. Deze kosten worden in 2017 ten laste gebracht van het programma "Milieu en Duurzaamheid".

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Communicatie en inclusief beleid

De inzet van het college blijft vooralsnog gericht op het in gesprek blijven met beide bedrijven, de betrokken overheden en de wijk. Op korte termijn communiceren wij over de regeling voor de bloedtesten.

Datum 6 december 2016
Ons kenmerk SO/1753453

Wij blijven uw raad de komende periode eenmaal per kwartaal informeren over de stand van zaken op dit dossier. Wanneer er tussentijds informatie komt, sturen wij dit door aan de leden van de commissie Fysieke Leefomgeving.

Tijdspad, vervolg en evaluatie

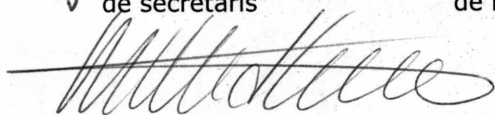
Hierboven is met name bij de onderdelen "steekproef bloedonderzoek" en "overige onderzoeken" de planning aangegeven.

Bijlagen

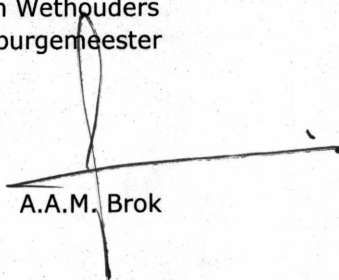
Geen.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Het college van Burgemeester en Wethouders
de secretaris de burgemeester

M.M. van der Kraan

A.A.M. Brok